

Klemen Terézia, magyar nyelv és irodalom-történelem szakos tanár

Értjük-e a PISA-felmérés valódi üzenetét? Mikor lesz az ismeretből tudás?

Szövegértés, kompetenciamérés, PISA-vizsgálat, halljuk egyre gyakrabban, s így, a tanév vége felé közeledvén, egyre gyakoribbá válnak a különféle felmérések, megmértetések. Ekkor izgul egyaránt diák és pedagógus. De mit is mérnek ezek a felmérések, melyiknek mi a küldetése, hogyan lehet ezeket összehasonlítani, és vajon hol helyezkedik el kis országunk a ranglistán?

Számos kérdés, sokan csak sejtik a válaszokat, hisz nem mindenki szakavatott pedagógus, ezért úgy gondoltam, hogy nézzünk csak kicsit körül a PISA táján, mert bizony sokan a pisai ferdetoronnyra gondolnak, ha a szócskát hallják. Pedig ez egy rövidítés (Programme for International Student Assessment), amely a kilencvenes években jött létre, s a legfejlettebb államokat tömörítő Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) hívta életre.

Ez a felmérésorozat monitorozó jellegű, amely a matematika, a természettudomány és a szövegértés területeit vizsgálja a tizenöt éves tanulók körében. Szlovákia a többi szomszédos állammal együtt nem egy alkalommal vett részt ebben a felmérésben. A felmérés háromévenként zajlik, s a legtöbb problémát, mit szinte minden egyes felmérés kimutat, a szövegértés okozza nálunk, de Magyarországon is. Sajnos semmiféle különösebb javuló tendenciáról nem számolhatunk be, s itt el kellene gondolkoznunk, vajon ennek mi lehet az oka, diákjaink, gyermekeink hogyan lesznek majd versenyképesek a munkaerőpiacon. Hisz korunk információs társadalmában a szövegértési képesség létfontosságú a mindennapi sikerek elérésében, a folyamatos intellektuális megújulásban, s nem különben a személyes célok megvalósításában. Arról már nem is beszélve, hogy az írni-olvasni tudó állampolgár a nemzetgazdasági és szociális fejlődésének alapját képezi.

A mérés az iskolai tanulás során elsajátított ismeretekből és készségekből felépülő, az adott tudományterületen érvényes tudásra összpontosít. Azt méri, hogy a tanuló milyen mértékben alkalmazza a hétköznapi életben megjelenő szövegek megértésekor, mennyire képesek

felismerni, megérteni, értelmezni bizonyos jellegű természettudományos, de akár jogi problémát, esetleg hivatalos levél értelmezését. S hogy mennyire vagyunk felkészültek ilyen téren? Ha rangsorolnunk kellene magunkat a 2012-es PISA-jelentés értékein belül, akkor valahol a középmezőnyben foglalnánk helyet. Ez annyit tesz, alaposan le vagyunk maradva a fejlett országok színvonalától. Drasztikus és sürgős reformokat igényel tehát a közoktatás, legalábbis ezt bizonyítják a 2012-es PISA-jelentés eredményei. A tavaly decemberben napvilágot látott adatok azt tükrözik, hogy a top 7-ben csak ázsiai országok/városok végeztek, mint Sanghaj, Szingapúr vagy Hongkong (őket az óriási lakosságszám miatt különböztették meg városonként); az európai országok közül a liechtensteini, a svájci, a holland, az észt, a finn és a lengyel tanulók állnak a rangsor élén. Már csak azért is kellene gyorsan és sürgősen intézkednünk, mert egy év múlva nyakunkon a következő évi monitorozás, s ha nem is sokat, de valamit talán még javítani lehetne az eredményeken, persze ehhez nagyon alaposan és jól kidolgozott program kellene, s a széles pedagógusi összefogás sem hiányozhatna. Kérem Önöket, tegyünk valamit, esetleg külön intézkedési terveket is lehetne kidolgozni iskolánként, ahogy mi is ezt próbáljuk most Magyarországon. Ezért határozta el a Katedra szerkesztőbizottsága, hogy lapunk egyik idei számát szinte kizárólag a szövegértésnek szenteljük, remélve, hogy pedagógus kollegáink jó ötleteikkel segíteni fogják nemes igyekezetünket, és nem az fogja őket vezérelni, mint a régi idők focistáit, hogy: Kis pénz, kis foci.

El kellene gondolkodnunk azon, hogy mit tudhatnak jobban a koreai, hongkongi, finn pedagógusok, hogy diákjaik messze megelőzik a többi fejlett ország tanulót. Az elmúlt évtizedekben sok vita zajlott akörül, hogy milyen legyen az a versenyképes tudás, amelyet a diákoknak el kell sajátítaniuk az iskolában. Úgy tűnik, mára szinte általánosan elfogadottá vált az a nézet, hogy az iskola akkor készíti fel kellőképpen a diákokat a kor kihívásaira, ha nem az ismeretek, a definíciók, memoriterek, a kész té-

TARTALOMJEGYZÉK

Kelemen Terézia: Értjük-e a PISA-felmérés valódi üzenetét? Mikor lesz az ismeretből tudás?.....	3
Hodossy Gyula: Beszélgetés Mária Jedličkovával.....	4
Csicsay Alajos: Hivatásom akár egy nagy kalandnak is tekinthető.....	6
Petres Csizmadia Gabriella: Az én édesanyám című esszéirő pályázat értékelése.....	8
Pintes Gábor: Miként csempésszük be a filozófiát az iskolába.....	12
Rabec István: Milyen a jó diák.....	15
Takács Zoltán: A hazugságról.....	16
Nagy Erika: A XIV. Vámbéry Napok Dunaszerdahelyen.....	17
Vízkeleti László: Lifelong Learning – az élethosszig tartó tanulás európai modellje.....	18
Brutovszky Gabriella: Régi magyar drámák a színpadon – Színjátéka.....	19
Hlavaty Kitti: Az iskola nem eladó!.....	21
Pék Éva: A Csemadok és az iskola kapcsolata.....	19
Hlavaty Kitti: Feketeházy, a vagsellyei hídember.....	20
Angyal László: A szlovákiai magyar oktatási intézmények névformái.....	22
Liszka Éva: A helyesírás-tanítás elvi és módszertani vonatkozásai.....	24
Viczay Ildikó – Baráth László – Kontra József: A nyitrai óvopedagógia szakos hallgatók úszástudása.....	25
Brutovszky Gabriella: Új lehetőség a (biológia)órán.....	27
Vértesi Orsolya: A Bikfi-Bukfenc-Bukferenc című fejezet óravázlata.....	28
Pintes Livia: Sehr geehrte Kolleginnen und Kollegen, liebe Schüler.....	29
Fekete Farkas Tímea: Képekkel könnyebb! Avagy: merjünk szemléltetni.....	32
Iskolahírek.....	33
Minisztériumi hírek.....	37

nyek, hanem az általános kompetenciák elsajátítására helyezi a hangsúlyt. Ilyen alapképesség a már a bevezetőben is említett jó szövegértési képesség. Ezt nevezhetjük a dolgok alfájának és omegájának, hisz enélkül a képesség nélkül nehezen megy a többi tantárgy tanulása, megértése is, gondolok itt a matematikai és természettudományos képességekre, de bármelyik tantárgyat bátran ki lehetne emelni. Társadalmi szinten, gazdasági szinten, országosan össze kellene fogni és megtalálni a megfelelő receptet a probléma orvoslására, még akkor is, ha az USA a sorban utánunk következik a felmérésben.

Nem lenne szabad elfelejteni, hogy a ma tudása holnap a gazdaságban jelentkezik majd.